

Однак, стає беззаперечним той факт, що основними макроекономічними змінами, які слід аналізувати в першу чергу, є рівень інфляції, зростання валового внутрішнього продукту, валютний курс та процентні ставки. Зміни цих факторів і будуть відображати справжні економічні реалії.

Список використаних джерел:

1. Анзіна Г. В. Модифікації моделі дисконтованих грошових потоків для оцінки справедливої вартості компанії / Г. В. Анзіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4. – С. 767–771.
2. Решетова Г. В. Методичні аспекти оцінки вартості компанії в умовах граничних ринків капіталу / Г. В. Решетова // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 16. – С. 124–129.
3. Рогульський В. Інвестиційна оцінка вартості бізнесу в процесі IPO на основі методу дисконтованих грошових потоків / В. Рогульський // Економічний аналіз. – 2013. – Вип. 12. – Ч. 2. – С. 142–147.
4. Thavamani Thevy Arumugam, An analysis of discounted cash flow (DCF) approach to business valuation in Sri Lanka, dissertation. – 2007. – 293 p. – Режим доступу : <http://stclements.edu/grad/gradarum.pdf>

Махова Д. С., Дюкарев Д. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ПОСЛУГ

На більшості підприємств сфери послуг у процесі фінансового планування виникають типові помилки, що апріорі перешкоджають ефективності їхнього функціонування. Помилки, які починаються на етапі постановки цілей полягають у відсутності формалізованої стратегії. Зневага цим першим, і, мабуть, найважливішим етапом впровадження бюджетування мотивується тим, що «стратегія існує», але вона існує тільки у вигляді «бажань» загального порядку у головах керівників. Менеджмент середнього рівня, а тим паче, рядові співробітники компанії, зазвичай, нічого не знають про стратегію. Відсутність ясно сформульованої стратегії, і, як результат, невизначеність фінансової цілі призводить до того, що бюджетування лишається основи. Слід відмітити, що сенс діяльності підприємства визначається саме на рівні стратегії. Хороша робота на оперативному рівні зовсім не гарантує отримання бажаного результату для вищого менеджменту.

Достатньо поширена помилка, яка допускається менеджментом на етапі планування – використання у якості основного орієнтиру при складанні бюджетів короткострокових фінансових показників (наприклад, бюджет будується тільки з урахуванням уже укладених договорів). Такий підхід обмежує можливості використання бюджетування і може призвести до некоректних висновків. У цьому випадку незрозуміло, чи зможуть такі дії дати можливість зберегти прибуток у майбутньому.

Наступна помилка, яка допускається керівництвом при плануванні складається в нехтуванні варіантами розвитку ринкової, економічної, політичної чи іншої ситуації. Це призводить до того, що компанія отримує єдиний варіант бюджету. Якщо події починають розвиватися по задуманому сценарію, компанія починає втрачати керованість і починає приймати непідготовлене рішення.

Виділимо ще один важливий напрямок вдосконалення фінансового планування на підприємствах сфери послуг: для якісного, оперативного і точного складання фінансового плану важливим є рівень автоматизації фінансових розрахунків, оскільки трудомісткість розрахункових робіт і ймовірність отримання помилки при бюджетуванні достатньо високі. Отже, головними напрямками вдосконалення системи фінансового планування є:

1. Забезпечення зв'язку системи планування і бюджетування з системою стратегічного управління підприємства. Система планування і бюджетування є засобом досягнення стратегічних цілей. У даній системі формуються показники, які є цільовими орієнтирами для формування бюджетів. Для кожного рівня управління підприємства на основі ключових показників ефективності розроблюються відповідні показники бюджетних завдань, які слугують відправною точкою для розробки бюджетів відповідного рівня управління.

2. Вдосконалення системи бюджетів, уніфікація процесів планування і бюджетування, доопрацювання регламентної бази. Це передбачає розробку типових документів системи планування і бюджетування підприємства. Ці документи встановлюють єдині для всіх учасників бюджетного процесу правила формування, контролю і аналізу бюджетів, визначають порядок взаємодії підрозділів в процесах планування і бюджетування.

3. Розмежування повноважень і відповідальності, підвищення відповідальності за фінансові результати діяльності підприємства. За кожним учасником системи планування закріплюється відповідальність, яка може бути двох видів: відповідальність за виконання функцій в рамках бюджетного процесу і відповідальність за досягнення планового рівня бюджетних показників. Закріплення відповідальності за кожним суб'єктом системи планування і бюджетування здійснюється у відповідності з розмежуванням функцій, затверджених положенням про фінансову структуру підприємства і регламентом формування і контролю виконання операційних, інвестиційних і фінансових бюджетів підприємства.

4. Підвищення фінансової прозорості і забезпечення контролю за досягненням цільових показників підрозділами підприємства. В системі планування і бюджетування реалізується принцип управління за відхиленнями фактичних показників від планових до досягнення аналізу причин і характеру відхилень. Управлінський вплив і засоби стимулювання відповідальних осіб відбувається у випадку, якщо відхилення фактичних значень показників від планових перевищить раніше виявлений рівень. В рамках управління за відхиленнями реалізується принцип нормалізації даних: фактичні дані корегуються на будь-які фактори, які впливають на цін дані.

5. Підвищення ефективності використання основних фондів, матеріальних і фінансових ресурсів. За допомогою системи бюджетування, яка розроблюється, визначаються плани по прибутку і витратам, надходженням і витратою матеріальних ресурсів за всіма функціональними напрямками в координація матеріальних і фінансових потоків за всіма рівнями управління. Усі бюджетні показники, які планується в різних бюджетах і функціональних блоках, повинні бути взаємопов'язані один з одним.

6. Забезпечення можливості оперативного отримання інформації про результати виконання планів за рівнями управління; забезпечення координації діяльності підрозділів в процесі формування, коригування і виконання бюджетів; підготовка даних для системи планування і управлінського обліку.

Для забезпечення порівнюваності планових і фактичних даних повинні встановлюватись єдині правила оцінки бюджетних показників при плануванні

і контролі за виконанням бюджетів. Система обліку повинна передбачати необхідні аналітичні розрізи. Усі відмінності в правилах розрахунків показників в системі планування і бюджетування від аналогічних показників існуючої системи обліку повинні спеціально обговорюватись.

Список використаних джерел:

1. Чаусов В. Критерии оценки системы бюджетирования [Электронный ресурс] / В. Чаусов, А. Ашкинадзе. – Режим доступа : <http://www.iso.ru/cgi-bun/main/public/cgi>

К. е. н. Полішко Г. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ РЕЙТИНГОВИХ АГЕНТСТВ НА ВИНИКНЕННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ

Серед науковців сформувалося певне бачення щодо особливої негативної ролі кредитних рейтингових агентств у виникненні фінансової кризи 2007–2008 років. Після присвоєння майже половині комплексних фінансових інструментів, які пов'язані із фінансуванням субстандартних іпотечних кредитів рейтингу ААА (найвища з можливих оцінок) за «поблажливими» критеріями [5], кредитні рейтингові агентства несподівано знизили якісну оцінку даних інструментів, що призвело до миттєвих фінансових втрат інвесторів та зменшенню ліквідності.

Деякі дослідники [3] вказують на те, що «надування» рейтингів у момент випуску фінансових інструментів відбувається через характерний для такої діяльності конфлікт інтересів – емітент, який сплачує спеціалізовані фінансові послуги кредитних рейтингових агентств прагне обрати агентство, яке пропонує найкращий рейтинг або найбільш «поблажливий» оціночний критерій.

Додатково до «торгівлі рейтингами» можна наголосити на слабких аспектах моделей оцінювання різних фінансових інструментів [2] кредитних рейтингових агентств у контексті якості присвоєння рейтингу та подальшого його моніторингу. У звіті Європейського центрального банку [4], з одного боку, відзначається позитивна роль провідних світових кредитних рейтингових агентств в ефективному